

nuradin trtovac

salon
galerije
karas
zagreb

damir
grubić

Nuradin Trtovac njeguje apstraktni slikarski izraz lišen lokalnog kolorita, kontinuiteta i utjecaja. Specijalizacija u Parizu zacijelo mu je omogućila da svoj slikarski put traži u hermetizmu apstraktnih simbola i znakova, ne toliko kao oblik avangardnih stremljenja, koliko nastavljanje one likovne struje koja u bespredmetnom znaku vidi čisto likovnu problematiku. Polje slike očišćeno je od literarnih natruha, empirijskog diskursa, asocijativnosti i sl. Trtovac istražuje kolorističke varijacije kvadratne forme jednostavnim kompozicijskim rješenjem. Stanovito kokehtiranje s univerzalnošću slikarskog jezika opasnost je od kiča, dekorativne fraze ili ponavljanja već usvojenih jezičnih kanona.

U vezi sa slikarstvom Nuradina Trtovca dobro je prisjetiti se Maljevičeva isticanja boje i fature, zatim oblika kvadrata koji kao ikonografski element znači krajnju jednostavnost i ekonomičnost izraza, ali i polaženje od „nulte forme“.

Trtovac se oslanja na iskustva postapstrakcije, u idejnom i formalnom opredjeljenju, bez ukazivanja na konkret-

ne uzore. Njegovih 35 radova nosi naziv Kompozicija.

Radovi s kvadratnom plohom, koja izaziva osjećaj statičnosti, kompozicijski su najjednostavniji. Veći dio platna zaprema površina kvadrata, čiji rubovi prate rub okvira. Oblik je kompaktan, ne razabire se slikarev rukopis. Boja je od platna do platna drukčije tretirana. Prevladava plava boja fiksirana određenim tonom, prozračnim i vedrim ili muklijim. Oko plavog kvadrata nižu se ukrasne vrpce žutih, zelenih bordura, prividno nemarno nanesenih, koje razbijaju geometrijsku strogost rubova kvadrata.

Optički se usuglašavaju vrijednosti boja u toplini i emanaciji svjetlosti. Nema gibanja unutar kvadrata, ne uspostavlja se napetost između bojene površine i traka oko nje.

S pomoću fature ističe ravninu platna, plošnost (dvodimenzionalnost) bojene površine.

Kada se ispod raspukline, procijepa u kvadratnoj masi udvojenoj u omjeru zlatnog reza, pojavljuje trag svjetlije plave boje, sluti se prostor vedrijeg akcenta.

Dva omanja rada pomak su i prijelaz u drugu skupinu radova.

Crvenkasta lazurna pravokutna forma u donjem desnom kutu proteže se, preljeva do ruba okvira, narušujući strogost pravokutnog kadra. Izlaženje iz kadra, osim dinamičkih kvaliteta crvenkastobljedenih tonova, govori o pokretanju i aktiviranju do tada „pasivne“ pravokutne forme.

Boja prosijava u slojevima. Rukopis je zamjetljiviji, potezi kistom nanesen su u tankom sloju, akrilna je boja razrijeđena, ponegdje razlivena, nema više svojstva gustine neprozirnosti. Međutim, ne možemo govoriti o ekspresivnim svojstvima rukopisa, koji bi nam otkrili slikarev temperament.

Na nekoliko narednih platna boja je nanesena odmjerenim potezom kista u vertikalnim ili horizontalnim prugama, čime je naglašena racionalnost, kontrola radnog procesa.

U daljnjoj skupini radova istraživanje vizuelnih efekata donosi stanovit pomak u odnosu na grupe radova spomenutih do sada. Unutar polja narančastog kvadrata pojavljuje se dugoljasti oblik zaobljenog vrha u nešto zagasitijem tonu. Oblik se prostire odozgo prema dolje, ili izranja iz donjeg dijela slike prema gore. Boja je nanescena u ravnomjernom namazu, slikara zanima optički efekt, zbivanje u „praznom ekranu”, ako se u nj useli drugi oblik. Tišinu jednolične površine zavibrirao je zvuk zagasitijeg tona.

U sukcesivnom prikazu morfologije izloženih radova, od jednoličnih varijacija na temu kvadrata nenarušene plošnosti i optičkih suglasja, preko varijacija ritma poteza kistom do pojave drugog oblika u polju plohe, valja reći da su najbolji radovi u kojima dolazi do lirskog prožimanja žuto-plavih tonova. To pretapanje ostvareno je veoma mekim, rasplnutim tonalitetom, gdje se oslobađaju orfički znamen plavog i svjetlosne vedrine žutog.

zlata vucelić

centar
za kulturu
i informacije
zagreb

stanko
špoljarić

Hrvatsko zagorje čest je motiv u slikarstvu, zahvalno zbog svoje slikovitosti i raznolikosti, pa nije čudno što je i fotografska kamera često na djelu u toj regiji, tražeći pitoreskno, tipično i skriveno. I Zlata Vucelić, vrstan znalac umjetničke fotografije, prihvatila je izazov toga pejzaža i ostvarila cjelovitu, tematski zaokruženu izložbu kojoj je dala naziv „Iz zavičajja druga Tita”. Donijela je jedno Zagorje koje na žalost gotovo više i ne postoji: stare hiže, drvene kleti, raspelo kraj puta, svakodnevne predmete koji već postaju etnografski raritet, interijere seoskih kuća, oblike i mjesta življenja što nestaju pred agresivnim graditeljskim barbarizmom, koji osvaja i uništava zagorske gorice. Takvo je Zagorje pomalo nestvarno, gotovo više iz vremena Đure Szaboa i njegovih vjerno zabilježenih putešestvija. Kao da je vrijeme stalo, dana nam je prilika da se osvrnemo i pokušamo upamtiti te autentične vrijednosti što tako nezaustavljivo propadaju. Ali fotografija se ne svodi na lamentaciju, i bitna vrijed-

nost umjetnosti Zlate Vucelić svakako nije to čuvanje od zaborava nego način interpretiranja predložka. Autorica nema ni sklonosti prema dokumentarnom, već su izabrani primjeri samo pretekst za vrlo osebujan iskaz, upravo zamjenu realističkog prikaza simboličkim formama. Maštovito je to dograđivanje postojećeg, preobrazba izvanjskog, kojom obično postaje neobično.

Fotografija Zlate Vucelić kao da daje barokni naglasak pojedinom detalju, suprotstavlja planove na posve neobičan način, a dubina na slici više je rezultat napona nego prave prostornosti. Ona hrabro kadrira, traži nove odnose i proporcije, prividno beznačajni detalj prirode uzdiže do znaka koji nosi sadržajnu i likovnu komponentu slike. Svjetlom stvara često mističan ugođaj, bilo davanjem akcenta bilo postupnim sfumaturama ili negiranjem čvrstog obrisa. A zaokruženost i logičnost pri tom nije ničim narušena. Umjetnost Zlate Vucelić nosi eho prošlog, nostalgiju za izgubljenim, po-